

І.Г. Бубенець, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

В.В. Янчев, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ ІК-КОМПЕТЕНТНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Сучасний розвиток освіти висуває нові вимоги до професійного рівня науково-педагогічного працівника (НПП), які безпосередньо пов'язані з інноваціями, інформаційними та комунікаційними технологіями, тому НПП повинні мати сучасні знання та удосконалювати навички роботи з інформаційними технологіями. Активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальний процес та вимоги щодо якісної підготовки студентів формують запит на дослідження компетентностей НПП закладів вищої школи.

Р. Полякова акцентує увагу на тому, що освітні стандарти нового покоління, які розробляються на основі компетентнісного підходу, припускають, що формування ІК-компетентності викладача є важливою складовою його професіоналізму, а системне, цілісне уявлення про неї, виділення її структури, обґрунтування критеріїв, функцій і рівнів її сформованості, дозволить цілеспрямовано й ефективно організувати навчальний процес у межах освітньої діяльності, підвищити рівень знань НПП, приймати ефективні рішення в навчальному процесі.

Аналіз та узагальнення науково-дослідної літератури з цієї проблематики дає нам змогу охарактеризувати ІК-компетентність НПП вищої школи як систему з основних компонентів (технічний, технологічний, інформаційний, комунікаційний, педагогічний, правовий), які передбачають володіння спеціальними знаннями та вміннями, а також наявність власних ставлень та досвіду у науково-педагогічній діяльності.

Під поняттям ІК-компетентності НПП вищої школи ми розуміємо сукупність знань, умінь і ставлень, що застосовуються для використання інформаційних та комунікаційних систем і технологій у сфері вищої освіти, здатність застосовувати нові інтерактивні технології у науково-педагогічній діяльності. Саме такий підхід варто покласти в основу концепції формування ІК-компетентності НПП вищої школи, тобто формувати вміння і навички розв'язання професійних задач з використанням ІКТ.

Отже, сутність концептуальної моделі формування ІК-компетентності науково-педагогічного працівника вищої школи полягає у дослідженні процесів формування, вмінь і навичок розв'язання професійних задач з використанням ІКТ, виявлення напрямків розвитку ІК-компетентності НПП та їх реалізація шляхом здійснення функцій самоменеджменту. При цьому, об'єктом управління становлять структуроутворюючі складові ІК-компетентності, ключові та професійні компетенції, а предмет – методологічний інструментарій формування та розвитку ІК-компетентності, його складових компонентів для ефективного виконання професійних науково-педагогічних обов'язків.

Як суб'єкти концептуальної моделі формування ІК-компетентності НПП вищої школи виступають – НПП закладів вищої освіти (керівник, керівник структурного підрозділу, професор, доцент, старший викладач, викладач, асистент, викладач-стажист, науковий співробітник, керівник навчально-методичного управління).

Центральним системоутворювальним елементом професійної діяльності НПП вищої школи, є цілі. Відповідно до реалізації головних цілей щодо розвитку та формування ІК-компетентності науково-педагогічного працівника можна виокремити такі базові функції: організаційна, інформаційна, комунікаційна, перетворювальна, виховна, демонстраційна, дослідницька.

З метою вирішення стратегічних орієнтирів розвитку вищої освіти вважаємо, що система формування ІК-компетентності НПП вищої школи повинна бути спрямована на вирішення наступних завдань: використання електронних засобів і методів ІКТ у освітньо-науковому процесі вищої школи; підвищення управлінської культури науково-педагогічних та керівних кадрів системи освіти; формування наукового мислення, розвиток внутрішньої особистої потреби в постійному саморозвитку, самоосвіті впродовж усього життя в тому числі і в сфері володіння інформаційними технологіями; впровадження сучасних ІКТ в освітню сферу; постійне самовдосконалення і підвищення свого рівня ІК-компетентності.

Проведені теоретичні дослідження показали, що в межах інтегрованого концептуального підходу формування ІК-компетентності НПП з урахуванням системи основних компонентів формується характеристика і властивість цілісної системи.

Таким чином, запропонований авторами механізм формування ІК-компетентності НПП формує цілісне бачення взаємозв'язку сутності, мети, об'єкту, предмету, суб'єкту, базових функцій, компонентів та завдань для ефективного виконання професійних